

planinski

V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

115. LETO • SEPTEMBER 2010

ŠT. 9

Revija
Planinske zveze
Slovenije

Slovesno odprtje planinskega muzeja

Intervju: **Vanja Matijevc**

Z nami na pot: **Dobrač, Gore nad Sappado**

3,40 €

9 1770-3301 1434008

POGLED Z MONTE VISA

Vzponi na vse štiritisočake Alp

Will McLewin je prvi britanski gornik, ki se je povzel na vse alpske štiritisočake, ki so na seznamu 4000-metrskih vrhov. V pričujoči knjigi opisuje to svojo pustolovščino.

260 strani • 29,90 €

 DIDAKTA
Knjige, ki puščajo sledove...

 04 5320 203

 zalozba@didakta.si

 www.didakta.si

*“Dnevi v gorah
so dnevi, za katere živim”*

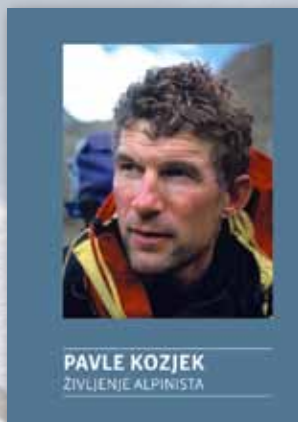
Will McLewin

**DARILO
OB NAKUPU**

PRI ZALOŽBI DIDAKTA NA VOLJO TUDI:

Pavle Kozjek
Življenje alpinista

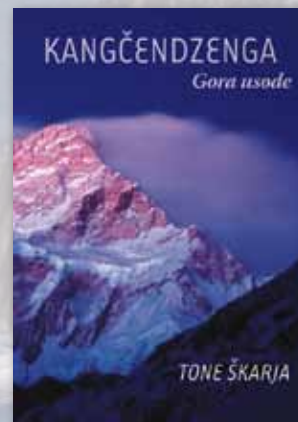
278 strani • 39,90 €

Viki Grošelj
Everest – Sanje in resničnost

316 strani • 39,90 €

Tone Škarja
Kangčendzenga – Gora usode

256 strani • 29,90 €

Andrej Mašera

Nevarna samoprevara

"V ferati Extrem Klettersteig je res ekstremno ... Ob dveh kot vrvica tankih jeklenicah na majavih sidrih se bo plezalec počutil vse kaj drugega kot uživaško." S temi besedami je na spletnem portalu Gore – ljudje svoj vzpon po neki novodobni ferati v Ziljskih Alpah komentiral velik ljubitelj takih "poti", ki jih sicer redno z navdušenjem opisuje na spletu. Živahnim opisom so dodane številne atraktivne fotografije, s katerih bralec zlahka spozna, za kakšno zvrst poti gre.

O ekstremno težkih, športnih, adrenalinskih feratah, ki v zadnjih letih v Avstriji rastejo kot gobe po dežju, sem v Planinskem vestniku že pisal, tema pa se mi zdi vedno znova zanimiva in vredna tehtnega razmisleka. V Dolomitih takih poti ne gradijo več, tudi v Švici in predvsem v Franciji, ki je rojstni kraj ekstremnih "superferat", se je gradnja praktično ustavila. Situacija v Avstriji pa je diametralno, že skoraj groteskno drugačna. V najnovejši izdaji kapitalnega vodnika Klettersteigführer Österreich iz letošnjega leta je opisanih kar 322 ferat na področju Republike Avstrije, od katerih je večina nedavno zgrajenih ocenjena s težavami D in E, ena v Hochschwabu pa že s kar F/G. Treba je pojasniti, da gre avstrijska lestvica težavnosti od A navzgor, končna črka pa gotovo še ni dosežena. Ferate so zgrajene tako, da so čim bolj skopo zavarovane in da potekajo čim bolj izpostavljeno po navpičnih plateg in preko previsov, gotovo pa bomo dočakali, da bodo šle tudi čez večmeterske strehe. Edino obvezno varovalo je jeklenica, ki služi za samovarovanje, povečini tudi za grobo vlečenje navkreber; klini in skobe so nameščeni le tu in tam, pogosto brez smiselne pomena. Zelo priljubljeni so vrtoglavi mostovi iz jeklenic, posebno v soteskah in nad slapovi.

Veliko takih poti je bilo zgrajenih v stenah tik nad dolinskim dnem, pravzaprav v sredogorju, pogosto v bližini kakega gostišča, penziona ali hotela. Nek avstrijski prijatelj mi je v šali dejal, da bo kmalu že vsak pošten birt v Avstriji imel "svojo" ferato. Vendar pa se manija seli tudi v visokogorje. Samo dva primera: na ožjem območju Dachsteina je že 27 (!?) ferat in tudi na nedolžni tritisočak Säuleck v Visokih Turah so napeljali ferato z oceno D/E!

Tudi v naši bližini, tik za mejo na Koroškem, imamo že celo vrsto takih "poti"; najnovejša, ki pelje na nepomemben vršič severno od Železne Kaple, je bila avgusta na strani Gore – ljudje opisana kar dvakrat. Pri drugem opisu je bila priložena fotografija, kjer je na nekem težavnem mestu pritrjen plastičen okostnjak s plezalnim pasom in čelado, verjetno kot opozorilo (pot je že zahtevala smrtno žrtev!). Domislica je seveda skrajno neokusna, skoraj že morbidna!

Zelo malo pa se govori in piše o tem, da je bilo na ekstremnih feratah že veliko nesreč (tudi smrtnih!) in da zadeva nikakor ni nedolžna, kot se morda zdi na prvi pogled. Take poti zahtevajo predvsem izredno moč v zgornjih okončinah, saj si pogosto zaradi gladkih, pa še vlažnih sten težko pomagamo s prefinjeno plezalno tehniko, zato preostane le še grobo vlečenje ob jeklenicah.

Če se vprašamo, komu so namenjene take ferate, odgovor ni enostaven. Za prave plezalce oz. alpiniste vsekakor niso zanimive, za veliko večino "navadnih" gorohodcev pa so enostavno pretežke in se jih ne lotijo. Zato so pogosto na muhi mladih turistov, ki niti niso vrhunsko izurjeni gorniki, ampak si le želijo adrenalina in se zanašajo na moč svojih rok. Prav tako se določeni dobri gorniki nekako specializirajo za take "poti", saj jim ustvarijo predstavo, kako se počutijo vrhunski alpinisti na skrajno težavnih vzponih. Vendar je primerjava zelo varljiva in na trhljih nogah; v bistvu gre za preprosto samoprevaro.

Nevarno samoprevaro!

UVODNIK

- 1 **Nevarna samoprevara**
Andrej Mašera

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

- 4 **Široko odprta vrata za vzpone na vrhove**
Planinci iz vse države na svečanem odprtju
Slavica Tovšak, Dušan Škodič

INTERVJU

- 8 **Ali zležeš ali pa ne zležeš!**
Pogovor z alpinistom Vanjo Matijevcem
Tina Leskošek

VISOKO NAD TREBUŠO

- 13 **Prvič čez Vrše**
Kaj je še ostalo od tistega davnega leta?
Rafael Terpin

HUMOR

- 17 **S Škrlatice na Srednji Rokav in z njega v prepad**
Moj zadnji gorniški dan
Gorazd Gorišek

V SPOMIN

- 20 **Prof. dr. Tone Wraber**
(4. marec 1938–6. julij 2010)

BOTANIKA

- 23 **Blagajev volčin**
Zakaj ga imenujejo tudi kraljevska roža?
Eva Holz

VARSTVO NARAVE

- 25 **Soodvisnost v naravi**
Encijan, rdečke in še metulj povrh
Dušan Klenovšek

ZAKONODAJA

- 26 **Olajšanje ali zaskrbljenost**
Zakon o Triglavskem narodnem parku
Slavica Tovšak

VREMENSKE STOPNJE IN OPRIMKI

- 31 **Svetlobna igra gorskih grebenov**
Miha Pavšek

OPISI

- 33 **Dobrač, po Lovski poti z vzhoda**
Jože Drab
- 33 **Dobrač, z juga**
Jože Drab
- 35 **Dobrač, z zahoda**
Jože Drab
- 35 **Dobrač, s severa**
Jože Drab
- 37 **Planini Geu Alta in Tuglia**
Mojca Stritar
- 37 **Monte Lastroni, iz doline Val Sesis**
Mojca Stritar
- 37 **Monte Peralba in Monte Chiadenis**
Mojca Stritar
- 37 **Terza Piccola**
Mojca Stritar

Znamina na pot

- 41 **Podrta gora nad dolino Zilje**
Dobrač
Andreja Tomšič
- 46 **Dolina sonca med Dolomiti in Karnijci**
Gore nad Sappado
Mojca Stritar
- ALPINIZEM
- 51 **Kugy-Hornova smer v Montažu**
Po sledih topniških opazovalcev
Iztok Rutar
- ALPINISTIČNA TEHNIKA
- 56 **Sidrišča v skali – 2. del**
Tadej Debevec, Aljaž Anderle
- TRENING
- 58 **Moč in gibljivost**
Tadej Debevec
- 60 NOVICE IZ VERTIKALE
- 63 NOVICE IZ TUJINE
- 64 PISMA BRALCEV
- 65 LITERATURA
- 68 IZ DEJAVNOSTI PZS
- 69 PLANINSKA ORGANIZACIJA

planinski VESTNIK
REVUIJA ZA LJUBITELJE GORA

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:
Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.
Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke,
ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

110. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije
Uredništvo Planinskega vestnika
Dvorčakova ulica 9, p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
T: 01 434 56 87, F: 01 434 56 91
E: pv@pzs.si
www.planinskivestnik.com

ODGOVORNI UREDNIK: Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Marjan Bradeško, Mateja Pate, Irena Mušič Habjan,
Emil Pevec (tehnični urednik), Andrej Stritar (namestnik
odgovornega urednika), Slavica Tovšak

ZUNANJI SODELAVCI:

Tina Leskošek, Dušan Škodič, Andrej Mašera

LEKTORIRANJE:

Mojca Volkar Trobevshek, Mojca Stritar, Marta Krejan, Katarina
Marin Hribar

GRAFIČNA PRIPRAVA: Repro studio Schwarz, d. o. o.
TISK: Schwarz, d. o. o.

NAKLADA: 6090 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje: Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Dvorčakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu **080 1893 24 ur na dan**.

Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572, odprt pri Abanki, d. d., Ljubljana. Naročnina 34 EUR, 58 EUR za tujino, posamezna številka 3,40 EUR. Članarina PZS za člane A vključuje naročnino. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport in Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Jutranji Viš nad Žabniško krnico
FOTO: VLADIMIR HABJAN

MODRA ŠTEVILKA
080 18 93
NAROČANJE 24 UR NA DAN

Vsebine vseh Planinskih vestnikov

od leta 1895 do danes
na www.pvkazalo.si
od 1949 do lanskega letnika
v formatu pdf.

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje po gorah po navodilih iz te revije.